

Бо қарори мушовараи
Вазорати маорифи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз _____ № _____
тасдиқ карда шудааст

**Низомномаи
намунавӣ оид ба идоракунии муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии
ғайридавлатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон**

1. Қоидаҳои умумӣ

1. Низомномаи мазкур дар асоси Кодекси граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф» ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ таҳия карда шудааст.

Низомномаи мазкур фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии ғайридавлатиро, ба танзим мебарорад. Дар асоси Низомномаи мазкур Оиномаи муассисаро таҳия карда шуда, тибқи қонунгузорӣ ба расмӣ дароварда мешавад.

2. Муассисаи таълимиитаҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии ғайридавлатӣ (минбаъд муассиса) фаъолияти худро тибқи Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф», дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаи маориф, Низомномаи мазкур ва Оиномаи худба роҳ менамояд.

3. Муассиса ҳамчун қисми таркибии соҳаи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон баробари муассисаҳои таълими давлатӣ салоҳият дошта, дар амалӣ намудани ҳуқуқи шаҳрвандон ба таълим, сарфи назар аз аслу насаб, ҷинс, забон, миллат, муносибати наҷодию миллӣ, вазъи иҷтимоӣ мухтасартаҳои касбу кор, мазҳаб ва муносибатҳои динӣ, ҳуқуқҳои шахс вобаста ба шаклу намуди интихобнамудаи қобилияту истеъдод, лаёқатмандӣ, ҳифзи саломатӣ, сифатнок аз худ намудани барномаҳои таълимӣ, ки бо меъёрҳои стандарти давлатии таҳсилот ё стандартҳои байналмиллалӣ мувофиқ мебошад, масъулият дорад.

4. Дар муассиса ташкилу созиши ҳизбҳои сиёсӣ, ҳаракат ва ташкилотҳои динӣ иҷозат дода намешавад.

5. Таҳсил дар доираҳои таълими таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ тибқи стандартҳои ягонаи давлатии таҳсилот ва стандартҳои байналмиллалӣ ба роҳ монда мешавад.

**2. Ташкил ва мақсаду мароми фаъолияти
муассисаи таълими ғайридавлатӣ**

6. Муассиса бо ташаббуси муассис (муассисон) таъсис дода мешавад.

7. Муассисаи таълими ҳуқуқи пешбурди фаъолияти таълимиро ва имтиёзҳои муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзи иҷозатнома гирифтаниш пайдо мекунад.

8. Мақсаду мароми фаъолияти муассисаи таълимӣ иборатанд аз:

-конеъ гардонидани талаботи шахс дар инкишофи зехнӣ, фарҳангӣ ва арзишҳои маънавӣ бо роҳи ба даст овардани таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ;

-рушди касбу ҳунар ва истифодаи натиҷаҳои ҳосилшуда дар ҷараёни таълим ва истеҳсолот;

- бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси кормандон;

-ҳифз ва афзун намудани арзишҳои миллӣ, ахлоқӣ, фарҳангӣ ва илмии ҷомеа;

-таъмини шароити мусоид барои таҷрибаомӯзии таълимӣ ва истеҳсоли таълимгирандагон;

-таъмин намудани хоҷагии халқи мамлакат бо мутахассисони дорони таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ;

3.Ташкили ҷараёни таълиму тарбия

9. Ҷараёни таълим дар муассиса дар асоси нақшаи таълимии аз тарафи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ гардидаш бо назардошти хусусиятҳои муассисаҳои таълимии ғайридавлатӣ таҳия карда шуда, сурат мегирад.

10. Муассиса низоми баҳогузори, шакл, тартиб ва санҷишҳои фосилавӣ ва тамоми ҷараёни таълимро тибқи санадҳои меъёрии амалкунандаи соҳаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ бо роҳи мемунад.

-шахсоне, ки таҳсилро аз рӯи барномаи асосии таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ ба итмом нарасонидаанд, вале аз аттестатсияи мобайнӣ бомуваффақият гузаштаанд (на кам аз ду соли таҳсил) ба онҳо ҳуҷҷат (гувоҳнома) дар бораи таҳсилот ё варақаи академикдода мешавад.

- шахсоне, ки омӯзиши барномаҳои асосии таълимии таҳсилоти ибтидоӣ касбиро ба итмом нарасонидаанд, ҳуҷҷати академии намунаи муқарраршуда дода намешавад.

12. Дар муассиса иҷрои тамоми концепсия, стратегия ва барномаҳои давлатӣ, қарорфармоишҳои Вазорати маорифи таъмин карда мешавад.

4.Ҳуқуқ ва вазифаҳои субъектҳои раванди таълиму тарбия

13. Субъектҳои раванди таълиму тарбия дар муассисаҳои таълимии мазкур таълимгирандагон, омӯзгорону кормандон, падару модарон, муассисон, шахрвандони алоҳида, ки дар фаъолияти муассисаҳои таълимӣ иштирок мекунад, мебошанд.

14. Тартиби қабули донишҷӯён ва кормандони муассисаро тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муассис (муассисон) муайян мекунад ва дар Оинномаи муқаррар менамояд.

15. Таълимгирандахуқуқ доранд:

-мувофиқи меъёри пардохти маблағ аз рӯи стандартҳои фаннӣ дониш талаб намоянд;

-дар ташаккули мазмуни таҳсилоти худ ҳангоми риояи талаботи стандартҳои давлатии таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ иштирок намоянд;

-дар муассисаи таълимӣ аз, китобхона лабораторияҳо ва хазинаи иттилоот, хизматгузориҳои ҷузъҳои таълимӣ ва монанди инҳо тибқи тартиботи муқарраркардаи Оинномаи муассиса ройгон истифода баранд;

-аз болои фармон ва амрҳои нодурусти муассиса тибқи тартиботи муқарраркардаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон шикоят кунанд.

16. Таълимгирандаи муассисаи таълимӣ ӯҳдадоранд, ки донишҳои назариявӣ, маҳоратҳои амалӣ ва усулҳои тадқиқотии муосирро аз рӯи ихтисос интихоб карда, аз худ намоянд, сари вақт тамоми супоришҳоро аз рӯи нақша ва барномаи таълимӣ иҷро намоянд, арзишҳои миллӣ, умумибашарӣ, маънавиро эҳтиром намоянд, Оинномаи муассиса, қоидаҳои зист ва дигар талаботро, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, риоя намоянд.

17. Ба кори омӯзгорӣ шахсоне қабул карда мешаванд, ки дорои таҳсилоти олии касбӣ буда, ҳуҷҷати расмӣ ба соҳа мувофиқ ва тасдиқгардида дошта бошанд.

18. Муносибати корманд бо муассиса дар асоси шартномаи (қарордоди) меҳнатӣ ба низом дароварда мешавад (шартҳои он дар қарордод нишон дода мешаванд).

19. Корманди муассиса ба талаботи квалификатсионии (таснифот) муассисаи мазкур бояд мувофиқ бошад ва вазифадор аст, ки талаботи Низомномаи мазкур ва шартномаи дутарафаи байни волидайн (шахсоне, ки онҳоро иваз менамоянд) ва муассисро иҷро намояд.

20. Кормандондар муҳокима ва ҳаллу ҷасли масъалаҳои бо ҷаъолияти муассиса алоқаманд ширкат намоянд;

-аз фондҳои иттилоотӣ ва дигар воситаҳои техникаи барои раванди таълим вобаста мувофиқи Оиннома ва (ё) шартномаи коллективӣ ба таври ройгон истифода баранд;

-тарзу усул ва воситаҳои таълимро, ки ба хусусиятҳои ҳар кадоми онҳо бештар ҷавобгӯ мебошанд ва сифати баланди раванди таълимро таъмин менамоянд, интихоб намоянд.

-барои такмили ихтисоси худ пайваستا ҷиддучаҳд намоянд;

-ба руҳсатии меҳнатӣ (давомноки пардохтшаванда) бароянд;

-аз дигар имтиёзҳои, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, истифода намоянд.

21. Кормандону омӯзгорони муассиса ӯҳдадоранд, ки самарани баланди раванди кори омӯзгориро таъмин намуда, талаботи Оиннома ва дигар санадҳои меъерии ҳуқуқии соҳаро риоя намоянд, ҳангоми баҳогузори ба дониши донишҷӯён воқеъбинона рафтор кунанд, арзишҳои миллӣ, умумибашарӣ ва ахлоқиву маънавиро эҳтиром намоянд, шарт ва шароити азхудкунӣ ва иҷрои барномаҳои таълимро дар рӯҳияи меъерҳои ахлоқии умумибашарият амалӣ намоянд.

22. Ҳуқуқ, вазифаҳо ва ӯҳдадориҳои иловагии кормандонро муассиса дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф» муайян карда, дар Оинномаи муассиса ворид менамояд.

23. Ҳуқуқ ва вазифаҳои падару модарон (шахсоне, ки онҳоро иваз менамоянд), дар асоси қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф» муайян карда мешаванд.

5. Идоракунии муассиса

24. Муассиса мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф», Низомномаи мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ идора карда мешавад.

25. Мақоми олии идоракунии муассиса-маҷлиси умумии муассисон мебошад.

26. Маҷлиси умумии муассисон аз ҳисоби муассисони муассисаи таълимии ғайридавлатӣ ва омӯзгорону роҳбарияти он таъсис меёбад.

27. Маҷлиси умумии муассисон дар се моҳ як маротиба гузаронида мешавад. Дар сурати зарурат метавонад маҷлиси ғайринавбатӣ даъват намояд.

28. Маҷлиси умумии муассисон:

-самтҳои асосии фаъолияти ҳуқуқӣ, молиявӣ ва хоҷагии муассисаро дар доираи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд;

-нақшаи молиявӣ ва дигар нақшаҳо, ҳисобот ва ғайраро баррасӣ ва тасдиқ менамояд;

-ба Оиннома ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии муассиса тағйир иловаҳо ворид менамояд.

-роҳбари муассисаро таъин ва аз вазифа озод менамояд;

-ҳисоботи роҳбари муассисаро дар бораи натиҷаи фаъолияти қорӣ муассиса на камтар аз як бор дар як сол баррасӣ мекунад;

-тартиби самтҳои асосии сиёсати сармоягузори муассисаро муайян мекунад;

-ба таълимгирандагон (хусусан یتимони кулл, یتимон, бепарасторон, маҷрӯҳони гурӯҳи 1 ва 2 ва дигар шахсоне, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба онҳо имтиёз пешбинӣ шудааст, имтиёз муайян менамояд.

-таъсис, аз навташқилдиҳӣ, барҳамдиҳии муассиса таъин ва бозхонди роҳбарони онҳоро амалӣ менамояд;

29. Дар асоси қарори маҷлиси умумии муассисон дигар солиҳиятҳо метавонад ба зимаи он гузошта шавад.

30. Роҳбар: (Директор)

31. Роҳбар дар маҷлиси умумии муассисон интихоб мешавад ва ба маҷлиси умумии муассисон, Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботдиҳанда мебошад.

6. Низомии ҳуқуқии муассиса

32. Муассиса шахси ҳуқуқӣ буда, соҳиби суратҳисоби бонкӣ, мӯҳр ва штампӣ бо номи худ, нишона ва дигар атрибутҳо, дорои фонди марказонидашуда ва захиравӣ мебошанд ва ҳуқуқи баромад карданро аз номи муассисаи таълимӣ дар судҳо ва дигар мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дорад.

33.Муассисаи таълимӣ вазъи ҳуқуқиро тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзи ба қайдгирии давлатӣ ба даст меорад.

34.Муассисаи таълимӣ ҳуқуқ дорад:

-аз номи худ аҳдҳо бандад, ҳуқуқи амволи ва ғайриамволии шахсиро ба даст дарорад ва ўҳдадорихое, ки бо фаъолияти он алоқаманд аст, бар дӯш гирад, дар мақомоти судӣ чун даъвогар ва ҷавобгар баромад кунад.

-аҳдҳо ва дигар санадҳои ҳуқуқиро бандад ва бо шахсони ҳуқуқӣ ва воқеии дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бандад, инчунин байни онҳо тибқи Оинномаи муассисаи таълимӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ҳар гуна барномаҳо тартиб диҳад:

-кормандонро дар асоси шартномаи меҳнатӣ (қарордод) мутобиқи қонунгузорию амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қор қабул намояд:

-шаклу ҳаҷми музди меҳнат ва дигар намудҳои фоидаҳои кормандонро дар асоси қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намояд;

-бо дигар шахсони ҳуқуқӣ барои фаъолияти таълимӣ шартнома бандад;

-шаклҳои нави таҳсил ва қабули санҷишу имтиҳонхоро ба роҳ монад;

-таҷҳизот, инвентар ва дигар моликият дар ихтиёри худ дошта бошад;

-дигар қорҳои ба анҷом расонад, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ нақарда бошад.

7.Фаъолияти молиявӣ, иқтисодӣ ва хориҷии муассиса

35.Фаъолияти молиявӣ, иқтисодӣ ва хориҷии муассисаи таълимӣ дар мувофиқа бо муассис (муассисон) тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ қарда мешавад.

36.Муассисаи таълимӣ метавонад дар бонкҳо ва дигар ташкилоти қарздиҳанда (кредитӣ) суратҳисоби асёр таъсис диҳад.

37.Муассиса барои баҳисобгирии фаъолияти молиявӣ, ҳисоботи муҳосибӣ ва омори қорӣ намуда, ба фаъолияти он ҷавобгар аст.

38.Тартиби ҳисоботи муҳосибавӣ ва омори тибқи қонунгузорию мавҷуда ба низом дароварда мешавад.

39.Манбаи асосии ташкилҳои захираҳои молиявии муассисаи таълимӣ пардохти маблағи таҳсили таълимгирандагон, даромадҳо аз ҳисоби иҷро намудани дигар фаъолиятҳо ва дигар даромадҳо, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ нақардааст, ба ҳисоб меравад.

40.Муассисаи таълимӣ баҳисобгирии натиҷаи фаъолияти худро амалӣ мекунад, ҳисоботи муҳосибавию омори бо тартиби қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ мемонад.

41.Муассисаи таълимӣ барои назорати фаъолияти молиявӣ ва хоҷагӣ метавонад дар ҳайати шахсони масъул аз ҳисоби қормандон комиссия таъсис диҳад. Тартиби фаъолияти комиссияи мазкурро муассиса таҳия ва бо қорори муассис (муассисон) тасдиқ менамояд.

42.Амволи муассисаи таълимӣ аз фондҳои асосӣ, воситаҳои қардишӣ, инчунин арзишҳои, ки баҳои онҳо дар баланси мустақили муассиса дарҷ ёфтаанд, ташкил меёбад.

8. Таъсис ва барҳамдиҳии муассиса

43. Таъсис, аз навташкилдиҳӣ ва барҳамдиҳии муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии ғайридавлатӣ дар асоси қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» аз ҷониби мақомоти иҷозатномадиҳанда амалӣ карда мешаван.

44. Муассиси муассисаи таълимӣ тибқи қарори Шӯрои директорони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии ғайридавлатӣ метавонад фаъолияти таълимиашро қатъ карда метавонад.

ВАЗОРАТИ МАОРИФИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ

734024, ш. Душанбе, 24, , кӯчаи Нисормухаммад, 13-а
тел.: 227-45-35, 227-43-74 факс: 227-43-74; gauosat@mail.ru

№ _____

Ба Вазири маорифи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
Саидов Н.С.

Мухтарам Нуриддин Саидович,

Раёсати таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ Низмономаи намунавӣ оид ба идоракунии муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии ғайридавлатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро таҳия намуда, барои тасдиқ ба Шумо пешниҳод намуда, дастур мепурсад.

Замима: Низомнома дар ҳаҷми 6 саҳифа.

Бо эҳтиром,
сардори Раёсат

А. Мирзоев

Тартиби назорати фаъолияти муассисаҳои таълимӣ, ки барои

1. Тартиби **назорати фаъолияти муассисаҳои таълимӣ**, дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти ибтидоии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон», Низомномаи намунавии муассисаи таҳсилоти ибтидоии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Низомномаи намунавии муассисаи таҳсилоти миёнаи касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, тартиби мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки ба соҳаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ бахшида шудаанд, таъсис дода шудааст.

2. Санади мазкур фаъолияти муассисаҳои ғайридавлатие, ки барои тайёр ва бозомӯзии (баланд бардоштани савияи касбии) шаҳрвандони бекасб ва муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбиро, ки барномаҳои асосии таълимии муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбиро аз худ кардаанд, муайян менамояд.

Тартиби мазкур дар тамоми муассисаҳои таълимие, ки барномаҳои таълимӣ ва касбии таҳсилоти ибтидоии касбиро дар асоси стандартҳои таълимии таҳсилоти ибтидоии касбӣ амалӣ менамоянд, амалӣ карда мешавад.

3. Ҳуқуқи муассисаи таълимӣ барои пешбурди фаъолияти молиявӣ хоҷагидорӣ, ки оинномаи он пешбинӣ намудааст, аз рӯзи бақайдгирии давлатии ин муассиса мавриди амал қарор дода мешавад.

4. Ба муассисаи таълимӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф бо тартиби муқарраргардидаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозатнома дода мешавад.

5. Муассисаи таълимӣ танҳо пас аз гирифтани иҷозатнома доир ба пешбурди фаъолияти таълимӣ ҳуқуқи фаъолият кардан ва истифода бурдани имтиёзҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи маорифро пайдо менамояд.

6. Банақшагирии назорати фаъолияти муассисаи таълимӣ ба тариқи нақшаи солонаи кории мақомоти давлатии идораи маориф амалӣ карда мешавад. Ҳангоми банақшагирӣ вазифаҳое, ки дар назди муассисаи таълимӣ гузошта шудаанд, натиҷаи фаъолияти муассисаи таълимӣ таи соли таҳсили гузашта, қарорҳои ҷаласаҳои мушовараи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҷаласаҳои назоратии назди Вазири маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раёсати бозрасии давлатии автомобили Вазорати корҳои дохилӣ ва ..... ба инобат гирифта мешаванд.

7. Барои гузаронидани санҷиш комиссия таъсис дода шуда, ба ҳайати он кормандони Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Хадамоти назорат дар соҳаи маориф ва Раёсати бозрасии давлатии автомобилии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон шомил карда мешаванд.

8. Ҳангоми банақшагирии назоратии фаъолияти муассисаи таълимӣ ба инобат гирифтани нуқтаҳои зайл зарур аст:

- системаи санҷиши ҳаматарафаи чараёни таълиму тарбия бо назардошти тавачҷӯҳи хоса ба сифати гузаронидани дарсҳо, ташкили корҳои беруназарсӣ бо хонандагон ва касбомӯзон, сатҳи дониш, малакаву

маҳорат, ҳолати интизоми онҳо, коллективҳои меҳнати корхонаҳои базавӣ;

- заминаи моддӣ – техникий ба барномаҳои таълими мувофиқ, бозомӯзӣ ва баланд бардоштани савияи касбии касбомӯзон, ронандагони воситаҳои нақлиётӣ (мавҷудияти синфхонаҳои таълимӣ, ҷиҳозонида шудани онҳо бо асбобу таҷҳизоти муосир ва овезаҳои таълимӣ, пойгоҳи мошинронии автоматонидашуда (ё истифодаи он тоариқи шартнома) барои гузаронидани дарсҳои амалӣ, воситаҳои нақлиёти таълимӣ) мутобиқати маълумоти коргарон, омӯзгорон ва устоҳои таълими истеҳсолӣ;

-мунтазам фаро гирифтани тамоми шӯъбаҳо, филиалҳо, гурӯҳҳои таълимии муассисаи таълимӣ, устохонаҳои таълимии истеҳсолӣ;

- санчиши иҷроӣ пешниҳод дар асоси натиҷаҳои санчишҳои қаблӣ, қарорҳое, ки дар асоси натиҷаҳои назорат қабул гардидаанд;

-тақсимои қитъаҳои назоратӣ байни роҳбарони муассисаи таълимӣ мутобиқ ба «Дастурамали вазифавии кормандони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ» ва вазифаҳои мансабии онҳо, ихтисос ва таҷрибаи амалӣ тадбирҳо аз рӯи натиҷаи назорат;